

מ ד י נ ה י ה ו ד י ת ב ד ר ך

בס"ד, גליון מס' 38 ("מי בא" 211) – ב' תמוז התשפ"ו

"ראש אמנה" – אמונה בראש

"נפתחו השמים ואראה מראות א-להים"

במלים אלו פותח הנביא יחזקאל את **חזון המרכבה** העליונה שחזה "ברביעי בחמשה לחדש", כלומר ב-ה' תמוז, שחל השנה – התשפ"ו – בשבת פרשת חוקת. חזון המרכבה נתפס כגילוי הנאדר (והמפורש) ביותר, ובו מפטירים בקריאת מעמד סיני בחג מתן תורה, שהוא מעשה המרכבה בתורת משה (ראו תהלים סח, יח). בסיני נגלתה מרכבת השכינה בירידתה אלינו מן השמים, ואילו ליחזקאל נגלתה בשעת סילוקה-עלייתה מן המקדש (העתיד להחרב בפועל כעבור 5 שנים) השמימה, "אל מקומה" הראשון.

והנה, רמז עתיק – אולי מתורת רבינו נחמן מברסלב – מציין כי בפסוק הפתיחה הזו למעשה המרכבה ביחזקאל, רשום בראשי התיבות **אמונה** – מה שמעורר לחשוב שהכח לראות מראות אלקים נעוץ בתוקף האמונה המקדימה, שהיא שרש הכל, ולפי עוצמת האמונה – שאולי גוברת דווקא בעת סילוק השכינה, כדלהלן – כך תוקף הגילוי המפורט. "**תשורי** מראש אמנה" (שיר-השירים ד, ה) יתפרש במובן של ראייה (=שורו-הביטו) למרחוק, ובמובן של כוונן הצעדים (=אשורים).

אמונה – הראש העליון בכתר

ואכן, כך עולה מכתבי החסידות, העוסקת רבות במקבילות הפנימיות-נפשיות של הספירות, שכח האמונה מקביל לראש העליון שבספירת הכתר, הקרוי "**רישא דלא ידע ולא אתידע**" [ומתחתיו שני הראשים "**עתיק ואריך**" שמקבילים לתענוג ורצון, הנסתרים גם-הם אך יחסית "מלובשים" ומושגים במקצת, ומתחתיהם שלש ספירות ה"מוחין" הנגלות יותר **חב"ד**, המקבילים בקומה הנפשית ל**ביטול שמחה וייחוד**, ולבסוף שש מדות הלב-הרגש הנגלות, **חג"ת נה"י**, ובנפש אהבה יראה רחמים בטחון תמימות ואימות-ריכוז, והכל בכדי להשפיע ל**מלכות**-לארציות – שפנימיותה שפלות-רוח – שבה הדיבורים והמעשים. כמובן שכל זה זוקק באור רחב למי שאינו מורגל בשפה הפנימית, אך אנו לא באנו כאן אלא לעסוק באמונה שבראש הכל].

וכך פשוט גם בנגלה דאורייתא –

ידוע מסוף מסכת מכות ש"בא חבקוק והעמידן (=את כל תרי"ג המצוות) על אחת – וצדיק באמונתו יחיה". וכך מדובר בספר התניא-קדישא על מי שמרגיש "מיובש" לגמרי מכל ענין שבקדושה, **שעצתו – אמונה**, כלומר יחזיק באמונה כאילו היא המצוה היחידה, וממנה ישוב ויחם לבו לכל שאר המצוות.

ודוד מלכא-משיחא אומר (במזמור קיט) **כל מצוותיך אמונה**. וידוע כי תרי"ג מצוות כנגד רמ"ח איברים (גם "איברים דמלכא" בלשון הזוהר) ושס"ה גידים, ובראשן "אנכי" המכונה "מצות האמנת האלקות", "**עצם הלז" (בגימטריא רמ"ח) של היהדות, שאין בה מיתה וממנה התחייה כנודע.**

את "אנכי" שמענו ישירות מפי הגבורה, ופרחה נשמתנו, אך מכאן השרש לחיי עולם הנטועים בנו – "מה יעשה אדם ויחיה – ימית עצמו" (תמיד לב,א), וזאת לאחר קריעת ים סוף בה "ראתה שפחה מה שלא ראה יחזקאל במרכבה", ויאמינו בה' ובמשה עבדו. וכמו בפגישה הראשונה, כך, ואולי יותר, ברגע הפרידה שבחורבן, בו מרוכזים כל געגועי הגלות העתידה, כשרוב המצוות המעשיות בטלות. וכענין שאמרו כי דווקא בשעת החורבן נמצאו הכרובים, הרומזים לקב"ה וכנסת ישראל, "מעורים זה בזה".

"אמונת – זה סדר זרעים -

שמאמין בחי העולמים וזרע". באמת לאמתו זוהי עיקר הסיבה שאמונה קודמת לכל השאר, שהרי היא נתונה באדם עוד מטרם הווייתו, מאמונת הוריו שהאמינו בו וזרעוהו, ובשרש הקדמון – מאת ה' המהווה-כל שהאמין בעולמו וזרעו-בְּרָאוּ. האמונה קדמה אפוא לְהִיּוֹת, וכל שנדרש ממך הוא להאמין-בְּאמונה-כעובדה-נתונה, להיות **נאמן** לה ו"להמשיך" אותה בכל פעולותיך-תולדותיך.

[ובענין זה מעלה יתירה נודעת לאשה על האיש, כי הוא אמנם עיקר בפעולת הזריעה (כמשמעה) מתוך בהירות **אור** האמונה הזורח עליו, אך האשה הנמשכת אחריו בארץ **לא זרועה**, גם ללא אור בהיר, מבטאת את גוף **ועצם** האמונה (=זאת הפעם עצם") שקודם בשרש ללבוש-לאור המושג; היא עיקר בזריעת-הולדת הוולד, ולכן היא-זו המעבירה את הייחוס היהודי. וכדברי הזוהר, בשעת הזיווג מייצג האיש את **האמת**, והאשה את **האמונה**. (**אמת-אמונה** עולה שם **א-היה אשר א-היה** שנתגלה ביציאת מצרים, ויתכן שהאיש מייצג את ההויה הקרובה, והאשה את זו העתידית)].

"האבות (והאמהות) הן הן המרכבה" –

ואברהם "ראש כל המאמינים" (-לשון רבותינו המיוסד על "ראש אמנה" הנ"ל) הזרוע צדקות, בו בחר ה' לזרוע דרכו את זרע האמונה הבורא-מְחַדֵּש את העולם המתוקן (**בהבראם-באברהם** כנודע). והוא **אב המון גוים** (אותיות **אמונה-בגוים!**) המאמין (בלשון הפעיל) את כל באי עולם – נוטע במ את ניצוץ האמונה, בכך שהוא-בחסדו מאמין בכוחם-להאמין באמונתו-שלו המאירה בו. אמנם "אין אמונה בגוים" מכח עצמם, אבל מכח אברהם אין לך גוי מושלל לגמרי מפוטנציאל של אמונה, ותפקידנו שלנו היהודים, זרע אברהם העיקרי, להבעיר את גרעין האמונה החבוי בכל מקום, ומכוחו לנצח ולהנציח את תיקון העולם ובריאותו. מכח אמונתו נעשו כליותיו של אברהם "כשני רבנים" עד שידע "לקיים את התורה כולה עד שלא

ניתנה", היא התורה הנתונה לנו מסיני לעשותנו ממלכת כהנים-שליחים לכל באי עולם ככתוב.

"ספר מלחמות ה'" -

כך קרויה התורה בפרשת חוקת, לאמור: מלחמות עושים ומנצחים רק על פי התורה – מתוך אמונה תמימה בצדקת הדרך על פי אמת-התורה ומתוך שכנוע פנימי שגם האוייב-הגוי כפוף לאמת האחת, יכול להכיר בה ואף רוצה בכך בסתר לבו, ו"אין לו שום סיכוי" אם יתכחש לה. וכפי שבא לידי ביטוי בהפטרת חוקת, בדברים ששולח יפתח (שלא היה בדיוק תלמיד חכם מובהק, אבל דווקא משום כך בערה בו האמונה בצדקת דרכו) אל מלך בני עמון, ומאריך להוכיח (ב-15 פסוקים! – שופטים יא, יב-כד) את טענותיו, וכאשר סרב מלך בני עמון להשמע, נפל בנקל (בשני פסוקים! – שם שם לב-לג) ביד יפתח.

דברים אלו האחרונים משמעותיים כמובן גם לדורנו ומלחמותינו העכשויות ה"סובלות" שוב ושוב מחוסר-יכולת-הכרעה, גם לאחר נצחונות צבאיים מופלאים בחסדי ה' עלינו. נראה כי כך עלול (חס ושלום!) להמשך מצב הדברים, כל עוד ספר התורה אינו נתון במוצהר על לב המדינה, ומלחמותיה אינן לאור "ספר מלחמות ה'". כולנו מייחלים ליום הקרב-ובא בו תתקיים בנו ההבטחה "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך" – יקבלו מאתנו ברצון שלם יראת-שמים, תורת-אמת ואמונה תמימה. אמן כן יהי רצון!

ומשהו עכשווי לגמרי –

מה היה קורה אם למשל היה מר נתניהו לוחש על אזנו של טראמפ: אדוני הנשיא: אינני יכול להתערב בשיקוליך להסכם, גם אם אינני מבין אותם ואינם מקובלים עלי, אבל מה תפסיד אם תדרוש, כסעיף ראשון בכל הסכם, דרישה נחרצת מאיראן לחזור בה פומבית, בהחלט ובאורח בלתי הפיך, מכוונתה המוצהרת מזה-שנים (הרבה לפני מלחמתנו בה, וללא שום סיבה נראית לעין) להשמיד את מדינת ישראל?! אם תציב ותשיג זאת "תצא גדול", ללא מאמץ מיוחד, ותיתפס כמנהיג הפועל קודם-כל בשירות הצדק העולמי (וזה-גופא יכול כמובן להחשב כשינוי משטר הרשע!). מאידך אם הנך מסרב לכך, אפרסם בשמך בראש-כל-חוצות כי לגיטימי בעיניך שמדינה באו"ם רשאית לרצות ולפעול במוצהר להשמדת מדינה אחרת (בנוסח "מיין קאמפף" של הצורר הנאצי בשעתו, אשר יתכן בהחלט שדרישה אולטימטיבית דומה מאת הללו שחתמו הסכמים עמו, להתנער פומבית מתכניותיו הנפשעות לגבי היהודים, הייתה מונעת את פריצת מלחמת העולם!). בוא נראה אותך גָּבֵר!!

וכל זאת כמובן ביטוי פשוט של מלחמה על פי תורה. מושרש היטב באמונה היהודית ש"העולם נברא במאמר", ולכן גם כל דיבור-אמת בכוחו ליצור דינאמיקה חיובית (כשהוא בא מכח ישראל שקדמו לעולם, ובנשמותיהם נמלך הקב"ה כשברא את עולמו). ובפרט בעניינינו המסויים – ישנה מצוה מפורשת לזכור, משמע לחשוף ולהזכיר-בפה, את הצורך במחיית עמלק, גם כשאינך יכול כרגע למחותו בפועל – "אתם מזכירים שמו למטה, ואני מוחה את שמו למעלה!"

ולסיום משהו אישי –

אם כי אין דרכי בכך, לא אמנע מלספר כי התעוררתי למאמר זה, הפותח בכותרת של מעשה המרכבה שביחזקאל, "נפתחו השמים ואראה מראות אלקים", בראשי התיבות **אמונה**, שנגלתה לו ב-ה' תמוז, משום שבו חל ה"יארצייט" של אביו של מורי הרב יצחק גינזבורג שליט"א, שזכיתי להכירו ולדבוק בו לפני יותר מ-40 שנה, בגיל מבוגר יחסית (שלי), ולפי עניות דעתי אין בדורנו "רואה מראות אלקים" כמותו. עשר ידות לו בכל חדרי תורה ומדע, ומתוך **בהירות** (בגימטריא **רוח הקדש**) מופלאה, אמונה פשוטה, גזעית ו"ילדית", שהכל נמצא בתורה, ומתוך בטחון ותמימות, ענוה וגאונות, יושב ודורש דברים שלא שמעתן אוזן מעולם בנגלה ובנסתר. יהי רצון שלא ייבש המעיין המתגבר הזה לאורך ימים ושנים ארוכות ובריאות, עד ישלח לנו ה' את משיחו הולך תמים, לבשר בשורות טובות וניחומים, לעם מפוזר ומפורד בין העמים!

וחשבתי-לי שעוצמת הגילוי כרוכה בעצמת האמונה, שלעתים מגיעה לאדם כשמוצא עצמו עזוב מאביו (ומאמו שמתה עליו בבחרותו, אשה חשובה שטיפחה וקידמה אותו מאד, וזמן-לא-רב לאחר מותה החל ללמד תורה בשופי לשומעי לקחו), ופתאום מבהיקה עליו באחת האמונה ש"ה' יאספני", שאבא-שבשמים חי בקרבי, וכאברהם אבי הגרים (וכרות המואביה אִם המלכות) העוזב את עמו ומולדתו וקם מן האפר ("אנכי עפר ואפר") כבריה חדשה – מה שמתקשר גם לאפר הפרה שבפרשה, המצמיח חיים חדשים לאחר (ומתוך) המות. [ויש לציין כי אברהם "נקי אגב אמו" אמתלאי בת כרנבו (=עוף טהור), ככתוב בפרק הספינה, ואולי מכחה מסוגל הוא ונבחר לשאת את גרעין האמונה הפשוטה].